Budapestre vonatkozó ujságcikkek

Szerző:
Cim: Gaudhama Buddha a Bel-városban
Forrás: Magyarország
Bp. (Hely) 1921. XII 25 (Idő) (Köt. v. füz.) (Oldal)

Osztályozás
Tárgy 133.9
Hely
Idő "1921"
Személy
Helyszám

Gaudhama Buddha a Belvárosban

„Uram, ugyebár ön misztikus?" — Okkultista járvány Budapesten

Budapest, december 24.

(*A Magyarország tudósitójától.*) Kissé elkésve érkeztünk. A hosszu fehér előszobában, a tejüvegen át megszürt villany fényében, a kopott fogason sorjában lóg egy sereg kabát, kalap. — Ugylátszik, már együtt vannak — mondja egyszerre suttogóvá vált hangon a kisérőm, akinek szives közbenjárására szerencsém van részt venni ezen a *spiritiszta seancon*. Magas, barna, negyven év körüli ur a kisérőm, aki nem hivő spiritiszta, de jó barátja a belső szobákban ülő uraknak és hölgyeknek, sokat foglalkozott a spiritiszta jelenségekkel s voltaképen nincs kialakult meggyőződése: azt mondja, hogy *kell valaminek lenni* e dolgokban.

Két, régi jólétre emlékeztető, most már elfakuló szobán megyünk át, a harmadikban célnál vagyunk. Halkan, inkább csak meghajlással köszöntjük a társaságot, melyet már ismerek egy néhány nap előtt történt kávéházi találkozásból, ahol jóindulatu kisérőm kifejtette rólam, hogy hitet érzek magamban a spiritizmus iránt és semmi esetre sem vagyok érzéketlen tagadója. A tágas, nagy szoba, amelyben most vagyunk, csendes és homályos. A redőnyök leeresztve, a régi, vastag, barna függönyök összehuzva, a csillárt sürü, sötétkék selyem boritja. Meglehetősen szabálytalanul elszóródva ülnek az emberek. A két ablak közt kicsiny félkör képződött: öt karosszékben egymás mellett ülnek egy ezredesnek az özvegye, fiatal francia ur és a felesége, egy sánta vegyszergyáros, aki lábai közt tartott botjára támasztja a fejét, meg egy idős orvos, akiről azt hallom, hogy családi bajai miatt már évek óta morfinista.

A médium

A homályos szögletekben, de a szobában is szanaszét még vagy öt-hat ember ül. Kissé kopott, de *csupa ugynevezett müvelt középosztálybeli emberek*, köztük egy biológus-tanár, aki mosolyogva üdvözöl; a mosolyából látom, hogy őt is a kiváncsiságnak körülbelül ugyanolyan intenciói vezettek ide, mint engemet. Szemben, az öt karosszékből álló félkörrel szélesebb és sötétebb szövetü *karosszékben fiatal hölgy ül;* huszonkét-huszonhárom éves lehet. Fekete haja rövidre vágott, szép, rokonszenves, hosszas arca sápadt, nagy barna szemei bágyadtan lehunyódnak. *Ő a médium.*

Alig helyezkedünk el, *a szomszéd szobában zene szólal meg.* Harmónium. Komoly, majesztétikus dallamok szállnak be hozzánk, zsoltárosan szárnyalók és áhitatosak. Itt benn mindenki elnémul, a hangulat még komolyabbá válik. Néhányan lehajtják a fejüket, mintha imádkoznának. A fiatal francia asszony finoman festett arcán valami elhatározottság látszik, mintha nem egészen sikeresen, ő is minden áron magába akarna szállni. A morfinista orvos összekulcsolja a kezét, a sánta gyáros még mélyebben meggörnyed.

Kellemetlenül érzem magam ebben a homályban és csendben, már sajnálom, hogy ide jöttem. Illetlenségnek érzem, mert nem tudok részt venni ebben az áhitatos komolyságban. Óvatosan a biológus-tanárra pislantok, de udvariasan komoly arcától nem kapok semmi biztatást.

A trance

Érdeklődésem a velünk szemben ülő fiatal hölgy felé irányul. Feje hátrahanyatlik, arca viaszosan sápadt, vértelen ajkai félnyílnak, szép fogsora tompán előcsillan a szines homályban. Megfeszült nyakán kidagadnak az izmok és erek, sovány válla megvonaglik, oldalt lehulló karja meg-megreszket, lassankint az egész testet finom remegések futják át. Azt hiszem, ez a spiritiszta *trance* — szerintük, hisztériás, autoszuggesztiv alapon létrejött roham — az én tudomásom szerint.

A fiatal hölgy, akit itt kezdő, de kitünő médiumnak tartanak, most felnyitja a szemét: a kitágult pupillák valami távoli pontra merednek. Melle zihál, szaggatott hangok szakadnak ki belőle. Még nem érteni, mit mond, oly artikulátlan. A hivők ráfüggesztik szemüket, arcuk merev várakozást és hivő biztatást mutat. Látszik rajtuk, hogy ha kisebb mértékben, de a médiumhoz hasonló izgalmak sorvasztják őket is. A médium egyre hevesebb konvulziókba esik, nagy fekete szeme fényesen ragyog, a szája vonaglik, — de hirtelen elváltozik. Megnyugszik. Nyugalom, derüs komolyság látszik rajta, majd megmerevül, olyan lesz, mint egy szobor.

Ekkor ájtatos komolysággal megszólal a sánta, szakállas vegyész-gyáros, aki, mint mondják, *körvezető* e seance-okon:

— *Szólalj meg szellem* — mondja —, ki körünkbe léptél, itt megnyugszol és szeretetre találsz.

Buddha megszólal

Meg is szólal *a szellem*, illetve — a médium. Meglehetős mély, *férfias hangon* (kisérőm azt magyarázta utóbb, hogy egyébként „szőke", lányos hangja van) *Buddha nevében kezd beszélni.* És meglehetős hosszan, de elég érthetően és összefüggően. Amiből kiderül, hogy *Gaudhama Buddha* ezennel megjelent e belvárosi lakásban, mert ott az *astral-sikon* nem hagyta őt nyugodni transcendentális boldogságában az a szeretetvágy és a hitnek az a fájdalmas keresése, ami ma eltölti az egész világot. — *Huzott ide közétek ez a vágy* — mondja

felmagasztosult arccal a médium — *és én jöttem, hogy kielégitsem szomjuságtokat.*

Ezután arról beszélt, hogy Krisztus is, ő, Buddha is, az összes nagy vallásalapitók, próféták *mind egyet akartak: békét és szeretetet adni az embereknek.* A mai emberek szerencsétlenek: szeretnének hinni, de nem tudnak. Isten kiválasztottjai azok, akik hisznek és akiknek hite ujra meg fogja váltani az embereket. A *nirvanát* is magyarázta. Azt mondta, nem halál és megsemmisülés az, hanem feltámadás a nyugalomban.

Megvallom, *unatkozni kezdtem.* A nyilván igen sulyos hisztériában szenvedő médiumot nagyon sajnáltam, ezeket a hivő embereket részint boldogoknak, részint szerencsétleneknek és tudatlanoknak tartottam, — Buddha beszéde pedig nem tartalmazott semmi ujat, amit mondott, benne van minden budhista ismertetésben. Hogy lehet hinni ebben a Buddhában? Én itt igazán nem látok sem Buddhát, sem bármiféle szellemet. És én még fotografáló-gépet akartam magammal hozni, hogy megrögzitsem esetleg elfáradó és csaló érzékeim számára a megjelenő szellemeket! . . .

Elégedetlen voltam. Sőt bosszus. Éreztem, hogy ennek a médiumnak a hisztériája nem volna ilyen kormányozhatóan sulyos, ha ismerőseinek és barátainak a seance-ai nem szuggerálnák rá e rohamokra. A fiatal hölgy magához tért a trance-ból s álmatagon pihegett. *Az első jelenés véget ért.* Következett a többi. A társaság izgatottan tárgyalni kezdte Buddha kijelentéseit, én pedig felhasználtam az alkalmat s kisérőmmel, a francia tanárral, meg a biológussal eltávoztam.

És most alkalmam nyilt *két ellentétes felfogást* hallanom.

Titokzatos erők áradnak az emberi szemből . . .

A félig-meddig hivő tanár igy szólt: — *Kell itt lenni valaminek.* Az is bizonyos, hogy a mai modern embert nem elégitik ki a materialista tanok. Nemcsak hivők vagyunk mi, tudosok is vagyunk. Van egy világ ezen a láthatón és megfoghatón kivül. Hogy lehet ezt tagadni? Olyan ez a másik világ, mint a pára, amely felszáll a forró vizből, megvan ez a pára, körülveszi a forró vizzel telt üstöt és mégsem látható. Vannak jelenségek, amelyek kivül esnek a rendes érzékszervi megfigyeléseken, ezek a *transcendentális jelenségek*, amelyek nem magyarázhatók meg kellően az eddig ismert materialista törvényekkel. De tagadhatjuk-e létezésüket azért, mert nem tudjuk megmagyarázni? Meg tudjuk-e igazán magyarázni az elektromosságot és mágnességet? Már pedig kétségtelenül vannak ilyen jelenségek. Ilyenek a *telepátia*, a *clairvoyance*, a *varázsvessző*, az *ódsugárzás*, ezek a rendkivüli *szenzibilitások*, ilyenek a *hypnogén* és *somnambul* állapotok, a *telekinetikus* jelenségek.

— Azt mondták eddig, hogy nincsenek ilyen jelenségek, mert nem tudjuk megrögziteni őket. E téren is már örvendetes előrehaladás tapasztalható. Egy angol tudós, Charles *Russ*, a nemrég tartott oxfordi biológiai kongresszuson bemutatott egy készüléket, amely *a szemből kiáradó titokzatos erőket tudja regisztrálni.* A készüléket a szemből kiáradó titokzatos erők hozzák mozgásba, állitják meg és a készülék meg is méri ezeket az erőket. Egy német mérnök pedig, *Grunewald* nevü, olyan müszert készitett, amely e titokzatos jelenségeket forgó, fényérzékeny papiroson, mérlegekkel kapcsolatos, tükrös galvanometerekkel és ingákkal rögzitette meg. Ezzel valószinüleg megdől az az ellenünk emelt vád, hogy nem tudjuk az emberi érzékszerveknél finomabb müszerekkel igazolni e spiritualisztikus jelenségek létezését.

Magyar Metapszihikai Társulat

— Kétségtelen azonban, hogy nem szabad visszaélni ezekkel a titokzatos erőkkel. Tudományosan kell foglalkozni velük és meg kell akadályozni azt, hogy esetleg bünös szándéku emberek belekontárkodjanak. A külföldön ma már számos társaság müködik, amelyeknek egyetlen célja e lelki jelenségek tudományos megfigyelése és feldolgozása. Nálunk is alakulóban van most egy ilyen kis társaság. *Magyar Metapszihikai Társulat* a neve és feladatául azt tüzte ki, hogy müszerek segitségével kisérleteket végezzen és hiteles adatokat gyüjtsön. A végső cél pedig: *detronizálni a mai materialista világszemléletet és tudományos alapokon épült lelki kulturát adni a huszadik század hitetlenségben elsorvadó modern embernek.*

Okkultizmus és morfinizmus

Megszólalt azonban a biológus-tanár is, aki tudományos objektivitással nézve e dolgokat, a következőket fejtette ki:

— *Járványról van itt szó. Éppen olyan járványról, mint a morfinizmus.* Mindkettő a világháboru következménye és lélektanilag mindkettő érthető. A valóságos élet fájdalmaiban és borzalmaiban elfáradt lélek a képzelet világába menekül s a reális élet utvesztőjéből az okkultizmus s az álmok szárnyain akar a nyugalom révébe szállani. Ma ismét divatos a misztikum s az ötórai teákon a háziasszony egész természetes sangon kérdezi meg uj vendégétől: — *Ugyebár, ön misztikus?* — Az

(Hely)	(Idő)	(Köt. v. füz.)	(Oldal)

okkultizmus ma lazasan dühöng Európában s « *hipnotizmussal rengeteg visszaélést követnek el,* mert ennek a tömegbetegségnek is megvannak a konjunkturásai.

— Az egész kérdés a dualizmus és monizmus kérdése. A spiritiszták azt tételezik fel, hogy testből és lélekből áll az ember, testből, amely mulandó, és lélekből, amely halhatatlan és függetlenül is tud élni a testtől. A mai tudomány nem tudja elfogadni ezt az álláspontot, a testet és lelket üres szavaknak tartja, amelyek csak homályosan jelölik meg az ember szerves működéseit. Kétségtelenül vannak még kellően fel nem deritett és meg nem magyarázott jelenségek az emberi életben. Ezekkel azonban ma már sikeresen tud dolgozni az orvos. Ilyenek például a *szuggesztióval való gyógyitás.*

— Az orvosi szuggesztió mindig azokra az *idegen tényezőkre* hatott, amelyek mindnyájunkban megvannak, amelyek mindnyájunkat szabályoznak anélkül, hogy mi magunk számot adnánk róluk, amelyek észrevétlenül irányitják szerveink fontos működéseit s amelyeket egy szóval *automatizmusnak* hivunk.

„A tudattalan én"

— Ez a „tudattalan én", ez a „küszöb alatti én", ahogy a filozófusok hivják, rendkivül nagy szerepet játszik bennünk. Még arra is képes, hogy — anélkül, hogy tudatunkban erről bármit is észrevennénk — a tudatos én számára megoldhatatlanoknak látszó matematikai problémákat oldjon meg. Henry *Poincaré,* a nagy matematikus mondotta el, hogy miként fedezte fel legfontosabb matematikai tételét az ő tudattalan énje.

— Szuggesztióval, u. n. pszihoterápia utján határozottan gyógyitani tud az orvos és pedig *szuggesztióval meggyógyithatók mindazok a betegségek, amelyek szuggesztióval idézhetők elő, de csakis azok.* Nagyon sok ilyen betegség van. Már régóta tudjuk, hogy az idegesség, különösen a hisztériás idegbetegség igen sok zavart okoz, különösen mozgási, látási zavarokat, bőrbetegségeket, némaságot, bénulásokat, fekélyeket. Az ilyen megbetegedések meggyógyithatók, vagy enyhithetők szuggesztióval. *De határozottan félrevezetik az embereket azok a kuruzslók, akik például, mint nemrég is történt, azt állitják, hogy olyan betegségeket is meg tudnak gyógyitani szuggesztióval, mint amilyen például a rák.*

Szellemek, amelyek nincsenek ...

— Csodák és rejtélyek kétségtelenül vannak az emberi szervezetben, annak működéseiben, ezek megmagyarázására azonban *egészen fölösleges a szellemekhez fordulni segitségért.* A szellemekkel való társalgás többnyire a szellemi életnek valamely tudatlanságára és zavarára mutat, betegségre, amelyet gyógyitani kell.